

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovanata pisma se ne sprejemajo.

Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.

Tisk. »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnina in oznanila sprejema upravnštvo v Gorici. Številka ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 10 vin.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Slovenska duhovščina na II. katoliškem shodu.

Slovenska duhovščina — od Soče do Drave pa od Kolpe do Zilje — ima v zgodovini slovenske zavednosti zelo častno mesto in nobeno še tako ostudno obrekovanje narodno-naprednih gospodov, jeji ne vzame te krvavo zaslužene časti. Zgodovina bo nazadnje vendar le geviorila resnico, da so slovenski duhovniki vselej in povsod krepko in požrtvalno budili slovenski narod. In to častno mesto si hoče duhovščina tudi še nadalje ohraniti v slovenski družbi, ker mora ljubiti ljudstvo, iz katerega je zrasla, in delati za narod, med katerim stoji v imenu Kristusovem. Narod pa sme biti tega sodelovanja vesel, ker v slovenski duhovščini, ki steje okolo 1000 izobraženih in neodvisnih mož, je velika moč. Ta moč pa ne izvira le iz nje znanja in poštenja ali iz gmotnih ugodnosti, katere imajo duhovniki, ampak v prvi vrsti iz stanu, ki je posvečen, če prav so duhovniki sami slabotni ljudje. Zato pa je treba, da se duhovniki zavajajo svojega stanu, da branijo in zastopajo čast svojega stanu, ker v stanu je njih moč! Najbolje bomo pa zagotovili čast in ugled, ako bomo res en stan, vsi sporazumljeni, združeni, edini. V slogi je moč. Do zdaj pa smo bili preveč ločeni, eden drugemu nepoznani, celo nasprotni, vsaki v svojem kotu. To ne sme biti od zdaj naprej.

Naj nas pa nihče krivo ne razume, kakor bi duhovniki iskali le svojih koristi in gospodstva svojega stanu čez druge stanove. Tega nikakor ne, ker prvič, kdo hoče biti slovenskemu ubožnemu in pozabljenemu ljudstvu vodnik, ne sme biti gospod, ampak trpin in naj se pripravi na vse mogoče žrtve ne pa na dobičke in gospodarstvo. Drugič pa izvirajo taka očitanja iz krivega materialističnega ina mnenja. Materialist je namreč vsaki človek sebičnež in tako tudi vsaki stan. Zato si vedno misli, da vsaki stan išče le svojih koristi, svojih dobičkov itd. Po krščanskem mišljenju pa je vsaki stan ud celega telesa — naroda ali države. Če torej ud dela za se, za svoje zdravje, dela tako najbolje za celo telo, če pa le en ud hira, trpi celo telo. Če torej želimo, da bodi duhovski stan zdrav, krepak, zložen in spoštovan, želimo to zato, da bo krepko in uspešno deloval za celi narod.

In kmalu pride priložnost, ob kateri se pokaže lepa složnost vse slovenske duhovščine. To bo namreč na II. slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani. Došla so nam vše iz vseh krajev slovenske domovine poročila, da se bo duhovščina mnogoštevilno vdeležila II. kat. shoda v Ljubljani. Še več. Vdeležba bo organizovana. Na shod ne pojde le posamezni duhovniki, ampak bodo ob enem zastopane cele skupine, celi dekanati in tako cele škofije. Na ta način bodo res vsi slovenski duhovniki zbrani na enem mestu, v enem duhu, v enem imenu. Moci do zdaj raztresene bodo na shodu združene v mogočno vojsko.

Ta edinost bo gotovo lep zgled ljudstvu, katero ima v duhovščino zaupanje in katero ima pravico zahtevati od nje, da bodi složna in edina. Ta edinost vseslovenske duhovščine bo temelj — skala vseslovenske edinosti in celokupnosti in sicer trden, neo-

mahljiv temelj nasproti slovenski vihri in v eno mer prepirljivi politiki.

Zgodovina slovenske politike od 1. 1848. je namreč dolga vrsta ostudnih prepirov in nedoslednega omahovanja na vse strani. Neka vihrovost, neka nezrela, nemošča in včasih skoraj otročja taktika ni dovolila slovenski politiki onega miru, one doslednosti in načelnosti, brez katere sploh ni mogoča politika celega naroda. To je veliko zlo in morda največje zlo; za katerim biramo. Prepričani smo pa, da bo slovenska politika veliko bolj trezna, moška, dostenja in vzdržno dosledna, ako bo v vseh vihrah in prepirih duhovščina slovenska — od Soče do Drave, od Kolpe do Zilje — edina in organizovana. Ta edinost bi bila torej silno v prid celemu narodu.

Zatorej kličemo slovenski duhovščini proseč: Bodimo vsi eno, vsi v istem imenu, vsi za isti program združeni in organizovani za časno in večno blaginjo slovenskega naroda. Hiti: »Si na shod v Ljubljano zborovat v imenu Kristusovem za čast in napredek domovine!«

Kdo se je spremenil? Dr. Gregorčič ali Gabršček?

Na shodu v Kobaridu sta se gg. Gabršček in dr. Tuma trudila dokazati, da se je dr. Gregorčič od leta 1896. naprej ves spremenil, nasprotno pa da sta ona dva ohranila stari program, ki je program narodno-napredne stranke. Njima nasproti je nam prav lahko dokazati, da sta le dr. Tuma in Gabršček zapustila stari program, kakor tudi cela slovenska narodno-napredna stranka. Evo dokaz!

Dr. Tuma je na ustanovnem shodu svoje stranke v Gorici in zdaj zopet v Kobaridu postavil za poglavitno načelo stranke te le trditve: Vera nima v javnosti nobene besede, zunaj cerkve naj se ne govorio veri, vera in politika se izključuje!

To načelo pa nasprotuje trditvam slovenskih liberalcev, s katerimi so se mnogo let borili proti naši stranki, češ, da oni niso liberalci, da na Slovenskem ni liberalizma, da oni priznavajo veri vso veljavno tudi v javnosti, da oni se le v tak tiki ne zlagajo z nami, da je ves razpor le oseben itd. Kdo se je torej spremenil, ljubi dr. Tuma?

Načelo dr. Tume nasprotuje rezolucijam zaupnih mož narodno-napredne stranke v Ljubljani leta 1893., v katerih se je na prvem mestu povdarsalo, da načela katoliške vere morajo biti podlaga vsega javnega življenja slov. naroda. — Ko so gg. zaupniki iz Trsta zahtevali, da bi se o veri ne govorilo v političnem programu, sta se temu uprla dr. Gregorčič in — čujte — gosp. Gabršček, rekoč, da se Slovenci v politiki ne smemo bratiti z nobeno stranko, tudi z mladočeško ne, ako ne izpoznavata katoliških načel. To resolucijo so zaupni možje narodno-napredne stranke sprejeli skoraj soglasno. Kdo se je torej spremenil, ljubi dr. Tuma?

Načelo dr. Tume nasprotuje nadalje rezolucijam vseslovenskega a shoda v Ljubljani leta 1897., katerega se je vdeležila tudi narodno-napredna stranka, posebno se Ivan Hribar, dr. Fergančič, tudi dr. Tavčar in pa — Gabršček in dr. Tuma. Shod je soglasno in

brez oporekanja sprejel resolucijo, da bodi katoliška vera podlaga slovenske politike. Zdaj pa pravi dr. Tuma: vera nima v javnosti besede. Kdo se je torej spremenil, ljubi dr. Tuma?

Načelo dr. Tume nasprotuje programu, po katerem je bil on izvoljen za deželnega poslanca. Izvoljen je bil na podlagi programa političnega društva »Sloga«. »Sloga« pa ima izrecno v pravilih zapisano, da deluje v politiki na katoliški podlagi, to je, na podlagi načel in naukov sv. katoliške vere. To točko v pravilih političnega društva je branil zlasti g. Gabršček, in se je s tem tudi nam nasproti ponatal. Zdaj pa pravite g. poslanec, da politika in vera se izključuje, da politika ne sme biti na katoliški podlagi. Kdo se je torej spremenil, ljubi gosp. dr. Tuma?

Staro in slavno načelo slovenske politike je bilo: »Vse za vero, dom, cesarja«. Vi pa pravite: V javnosti za vero nič! Kdo se je torej spremenil, ljubi g. dr. Tuma?

»Soča« nam pač odgovori na vse to: »Če smo torej stali na katoliški podlagi, zakaj se niste z nami združili vše l. 1893?« Zato, ker nismo verovali vašim besedam, ampak smo vas sodili po dejanih. Mi smo dobro vedeli, kaj tiči za vas. Nasproti je pa dr. Gregorčič trdno veroval besedam liberalcev, če prav so ga vsi prijatelji svarili. In kakor dr. Gregorčič je še na stotine duhovnikov iz prevelikega rodoljubja verovalo liberalcem.

Vsi ti se zdaj britko kesajo na Gorškem kakor drugodi po Slovenskem. — Ko smo vam hoteli tudi mi vše zaupati — l. 1897. z ozirom na veljavno dr. Gregorčiča in iz ljubezni do miru za napredek nesrečnega naroda — ste nas odbili in dr. Gregorčiča samega svarili pred klerikalizmom. To skrivnost ste zdaj sami izdali.

Gospoda pravita, da sta ostala, kar sta bila. Mi jima verujemo, da sta bila vselej to, kar sta zdaj: radikalna liberalca, a lepo prosimo, da bi tudi ona dva nam verovala, da sta vselej drugače govorila, kakor v srcu čutila in mislila. Tako gospoda Andrej Gabršček in dr. Henrik Tuma, bodita si dobra in govorita resnico: Lisica pusti kožo, zvijače pa ne!

Dr. Tume shod v Tolminu dne 2. t. m.

Da bi kaj sporočil v »Prim. List«, sem šel zraven. Pa mize za časnikarske poročevalce ni bilo; k sreči se je dobil stol.

Kaj je dr. Tuma govoril?

Ob 3. uri in 25 minut je dr. Tuma vstal, del levo roko v hlačni žep in spustil dolg govor. — Najprej se je pojavil, da je delaven poslanec. Potem je pravil o deželnem zboru, o trgovskem obrtnem društvu, o razporu na Gorškem, o duhovnikih, o cestah in železnicah, o gozdorej (dr. Tuma gozd redi) in živinoreji. Predlagal je znani resoluciji o železnicah. — Ni mi treba praviti, kako je govoril o teh rečeh. Saj je bilo že dvakrat popisano v »Prim. Listu«, v poročilih o shodih v Vrtojbi in v Kobaridu. Dveh rečij pa ne smem prezeti, kar kažeta v solnčni luči — Tumov značaj.

Kaj ukazuje dr. Tuma duhovnikom?

Ko je mož govoril o duhovnikih, sem bil na shodu jaz edini duhovnik (dva druga sta prišla pozneje). Zato se je doktor obrnil proti meni in s povzdignil besedo govoril, kaj on kot »dober kristjan« zahteva od duhovnikov. Ostanejo naj v cerkvi, zraven pa lahko, ako imajo vrtiček, sadijo drevesca in potem delijo kmetom, pa bodo imeli veliko, veliko dobro delo. — Za te lepe, ganljive nauke, bi se bilo spodbodilo zahvaliti gospoda doktorju hitro na shodu. Ker sem prišel zraven, da bi poročal v »Prim. List«, naj storim v listu svojo dolžnost. Spremite torej, g. doktor, za tako ganljive nauke naj prisrčnejšo zahvalo. Da pa vašo željo še bolj izpolnim, bi rad sadil drevesca tudi v cerkvi. Zato prosim, kake vrste naj si izberem. — Upam, da bodo enako storili vse duhovniki. Potem nas ne bo nikoli noben liberalec videl, in ne bo se jim treba batiti, da bijim duhovski kolar vzbujal — vest.

Kaj vše g. dr. Tuma o kmetijskih zadrgah?

Prav malo, da ne rečem: nič. Nevé: 1. kaj so zadrgi. Zamenjuje jih s konsumnimi društvimi. Nevé: 2. čisto nič o velikih uspehih, ki so jih dosegli kmetijske zadrgi po drugih deželah po vsem svetu. Nevé: 3. kako poslujejo. Kvasil je le o cukru in kofetu, o kmetih, ki nič ne znajo, o duhovnikih, ki jih zapeljujejo v nevarna podjetja in o faliranih trgovcih, ki kot poslovodje neumne kmete goljufajo. Nezna na je: 4. doktorji gospodarska organizacija na Slovenskem, zlasti na Kranjskem. Možne loči »Kršč. socijalne Zveze« od »Ljudske posojilnice« in »Gospodarske Zveze«. O sedanji »Gospodarski Zvezi« pa najbrže sploh še ni slišal. »Rajfajznom« posojilnicam še imena ni povedal. Mahal je po kapelanh, ki po kršč. nauku gredo s predpasnikom v prodajalnico prodajat, pozabil pa je povedati, da je na čelu gospodarske organizacije odkončal dr. Šusteršič, pa pravi odvokat, ne tak, ki se za advokata še le uči, kot dr. Tuma.

Pa pravijo, da je dr. Tuma zadružništvo celo študiral! Mogoče, a zasluzil je trojko.

Poleg tega, da je metal zadruge in konsumna društva v en koš, je pa v eni sapi kmetom zadrgi odsvetoval, obrtnikom pa priporočal. No, pozneje se je celo premislil: začel je hvaliti mleka zadrgi. Menda se je mož spomnil, da ga poslušajo kmečki možje, ki sami vodijo lepo število mleka zadrg. — Gospod doktor, vaša konfuznost je zelo velika.

Ob 4. uri in 40 minut je dr. Tuma končal.

G. učitelj Vrtovec je na to prosil, da bi »Trgovsko-obrtno društvo« posredovalo prodajo sadja. Tuma je to odklonil, češ, da »Trgovsko-obrtno društvo« ni za to ustavljeno. Ko je pa mož videl, da odgovor ljudem ne ugaja, je hitro obljubil, da bo »Trgovsko-obrtno društvo« še to leto začelo posredovati pri prodajanju, »da bode po celi svetu poskalo kupcev«.

G. Vrtovec je še govoril o sadjarskem društvu v Tolminu, želel ceste po levem bregu Soče in regulacije Soče.

Predsednik Oskar Gabršek je dal resolucije na glasovanje. Sprejete. Potem pa je pohvalil dr. Tuma, da je prišel med volilce ne le ob volitvi (ampak eno leto poprej, ker si je mislil: kdor prej pride, prej melje). Pokazal je rad ali nerađ, da je Tumov somišljjenik, ko mu je navdušeno klical: Živio! drugi pa za njim.

Potem smo šli. Mnogo je bilo bolj pametnih, da so že poprej odšli. Še več je bilo takih, ki se gospodu doktorju kazali, kako se zeha. Verni pristaši pa so sanjali o zlatih časih, ki jih bo Tuma pricopravil. Samo, da se jim ne zgodi kakor nevesti v narodni pesmi:

Sedem let je čakala,
A čakala zaston!

Kmetje so spoznali, da zanje Tuma nima sreca; saj še prijazne besede ni imel za nje. Pravil jim je le, da so nevedni in da nič ne zna jo.

Da bo še Tuma imel kaj od shoda, mu damo tri lepe svete:

1. Naj nikar ne govorira o rečeh, katerih ne ume, kakor n. pr. o kmetijskih zadružah.

2. Naj govorim malo bolj dočeno in možko. Tisto zavijanje je morda dobro za advokate, za poslanca pa ni; celo ne za moža, ki bi rad postal narodni voditelj.

3. Naj seloči od Andreja Gabrščeka zdaj v miru, da se ne bo enkrat v prepiru.

Dostavek: Tolmin se še ni podrl.

Politični pregled.

Naš notrajni položaj je zelo resen. Vsa Körberjeva prizadevanja, oživeti ohromeli državni zbor, so se izjavili. Pogajanja s Čehi so se razbila, ker Čehi nočejo odjerjati, Körber pa se boji nemške objestnosti. Na vseh koncih in krajih napovedujejo razpust državnega zборa. Pravijo, da pojde tudi Körberjevo ministerstvo ter napovedujejo kot prihodnje može princu Lichtensteina, Gauthscha, Baequechemu in Schönborna. Körber pa vživa neki popolno zaupanje cesarjevo, zato je najbolj verjetno, da bo razpuščen drž. zbor brez ministerske krize. Nove volitve pa se bodo, morda, vršile na podlagi splošne, jednake in direktne volilne pravice. Saj tudi bi bilo nesmiselno deleti nove poskuse s državnim zborom, izvoljenim na podlagi sedanjega volilnega reda. Vendar se odločitev ni še izvršila. Iz Prage poročajo, da se bode dr. Körber še enkrat posvetoval s češkimi voditelji, predno se odloči.

Morilec Bresci je obsojen v dosmrtno ječo. Prejel je zasluzeno plačilo.

LISTEK.

Štiri rimske patrijarhalne cerkve

(Piše J. K.)

Izpred glavnega cerkvenega vhoda imamo pred seboj dve dolgi ravnici; ona na levi vodi na jugovzhodni konec mesta do cerkve sv. Kriza Jeruzalemskega, kjer hranijo odličen kos pravega kriza Gospodovega, del napisa, žebelj in trn iz Gospodove krone. Podoben t. j. ponarejen trn imajo tudi v trentarski cerkvi pod Triglavom. Cesta na levi tedaj pelje od jaslic Gospodovih do križa, po tej poti smo tudi goriški romarji šli. Ker pa želimo bralci „Prim. lista“ v duhu obiskati tretjo patrijarhalno cerkev, pojdimo rajši po dolgi ulici na desno. Mimogrede tudi lahko stopimo v novo cerkev sv. Antona Pad. na vzvišenem prostoru ob frančiškanskem samostanu. Za to cerkev so tudi slovenski tretjeredniki mnogo prispevali. Gotovo se je vsakdo razveseli, ter rad počasti svetnika čudodelnika. Pa mudi se nam, zato brž hitimo dalje ter pridemo na trg sv. Janeza pred cerkev sv. Janeza v Lateranu.

Pot tako nanese, da pridemo po odpustke k tej cerkvi še le na tretjem mestu. Glede veljave in časti pa je ta cerkev na prvem mestu med vsemi cerkvami, tudi pred sv. Petrom, kar tudi naznanja napis na cerkvenem pročelju: „mati in glava vseh cerkva v Rimu in po svetu“. Ta cerkev je

To je prav. A kdo ga je obsodil? Sodni dvor iste oficijelne Italije, ki je sama proslavljal in dopuščala proslavljanje vladarskih morilcev. Agesilaj Milano je v Napolju pri vajah z bajonetom napadel napolitanskega kralja. Obsodili so na smrt. A oficijelno zdajnjena Italija ga je proslavljal kot junaka domovine. Povstavljal so mu spomenike, ustanavljali društva v proslavo, celo v šoli so ga mladini risali kakor največjega rodoljuba. In tudi spomin smrti Oberdanka, ki je hotel umoriti našega cesarja, proslavljajo posebna društva vsako leto v Rimu in drugod. In vse to pred očmi in pod zaščito italijanske vlade. Kar so nekdaj hvalili, to so v Milanu obsodili. Humbert je pal kot žrtva zdajnjene Italije.

Razpor med Rumunijo in Bolgarijo še ni poravnani, a hudič posledic ne bode. Rumunski kralj je bil pri cesarju v Išlu gotovo zastran razpora. A oglašila se je že tudi Rusija. Ruska vlada izjavlja, da bode Rusija v tem razporu postopala le v sporazumu z Avstrijo-Ogersko, da se ohrani vsakemu svoje na Balkanu. Iz tega sledi da niti Bolgari od Rusije, niti Rumuni od Avstrije ne morejo ničesa pričakovati, kar bi bilo v korist jedne države.

Vojnska v južni Afriki. Roberts je pričel silovito nastopati proti tuječem v Transvalu, dasi so bili isti v veliki večini popolnoma nepristranski. Izdal je tudi proglaš, s katerim je Transval formalno priklopil Angliji. Po angleških poročilih bode namreč vojna kmalu dokončana. A ta poročila so pač angleška. Buri se še vedno z vso hrabrostjo bore. Bursko topništvo se vede tako hrabro, da je hvali sam Roberts. Iz okolice Belfasta so se Buri — nepremagani — umaknili v krokodilske gore, kjer bodo v vstrajnostjo nadaljevali boj.

Vojnska na Kitajskem. Mejnarodne čete so osvojile glavno mesto Pekin. A boj s tem še ni končan, ker se upor pojavlja tudi po drugih pokrajinh. Posebno na jugu Kitajske so se razmere pojstrile. V Kantonu so zasledili veliko zaroto. Kitajci so bili pri Tekšu popolno pobiti. Padel je princ Tuan s 1500 luožmi. — A tudi soglasje med vladami, je v nevarnosti. Rusija je izdala okrožnico, v kateri pravi, da je z oprostitvijo poslancev v Pekinu dosežena naloga mednarodnih vojnih čet. Zato se Rusi umaknejo s Pekina s poslaništvom in ostalimi ruskih podanikov vred. Prično naj se pogajanja. Kakor bomba je zadela ta novica ostale vlade. Posebno Nemčija se temu protivi, ker noče, da se osmeši poveljništvo grofa Waldersee. Nemški cesar je reklo pri neki vojaški paradi, da Nemčija ne zapusti Pekina, ko bi morala vse svoje vojske poslati na Kitajsko. Tako se je pričelo rušiti soglasje evropskih koncertistov na Kitajskem. Zadnje poročilo pravi, da so bili Evropeji tepeni (?)

namreč prestolnica rimskega škofa papeža. Zato tudi gre papež po kronanju pri sv. Petru v procesiji v lateransko cerkev, ter se dà tam slovesno instalirati t. j. vzame cerkev javno v posest.

Sezidana je cerkev in papeževa palača, kjer so prebivali nasledniki sv. Petra do 14. stoletja, ob gricu Celiju (mons Coelius). Izpred trga je proti jugovzhodu lep razgled čez rimske polje na sabinske in albanske gore. Ime ima cerkev od družine lateranske, ki je imela nekdaj tu svojo palačo. Iz te družine je bila Favsta, žena cesarja Konstantina. Konstantin je palačo daroval papežu, sv. Silvestru, ki jo je spremenil v krščansko baziliku. Od tod ima cerkev ime lateranska ali Konstantinova bazilika. Imenovali so jo tudi cerkev presvetega Odrešenika, ker se je ljudstvu prikazala ob steni v koru podoba Odrešenikova. Ta je prva cerkev, ki je bila slovesno posvečana in od takrat je papež določil obrede cerkvenega posvečenja za vsako cerkev. Zato se po vsi katolički cerkvi dne 9. novembra obhaja spočin posvečenja te cerkve in molitve duhovnikov se ta dan na to slovesnost nanašajo. Pozneje je dobila ime sv. Janeza v Lateranu in to po krstni kapeli, kjer je bil krščen cesar Konstantin, katera je bila posvečena sv. Janezu Krst. in sv. Janezu Ev. Že sv. Silvester papež je prizidal cerkvi palačo imenovano, „patriarchium“ t. j. patrijarhišče.

(Dalje pride).

Novice.

Katoliški shod. Priprave za II. slovenski katoliški shod se vršijo na imponantan način. Udeležba obeta biti ogromna, tako poročajo ljubljanski listi. Razen iz vseh krajev Kranjske, Štajerske, Koroske in Primorske so naznani udeležbo tudi Hrvate in Čehi. Hrvate pozivlje „Katoliški list“ z naslednjimi besedami: „Bratje Slovenci sprejeli bodo Hrvate veselim srečem, a pokazali hočemo jim z našim posetom tudi našo osobito ljubav in bratstvo. Ni treba pozabiti na to: interesi bratov Slovencev so tudi naši interesi, a naši interesi so oni bratov Slovencev.“ Moravski katoliški Čehi so naznani, da se slovenskega katoliškega shoda udeleže officijelno. Na shod pridejo: vodja katoliško-narodne stranke dr. M. Hruban, odvetnik; državni poslanec A. C. Stojan; predsednik katol. polit. društva dr. Sedlček in nadučitelj Karlaček. Slovenskih županov se je naznano že nad 200. —

Kat. delavsko društvo v Gorici se vdeleži II. katoliškega shoda po treh odbornikih.

Hrvatski kat. shod v Zagrebu. (Telegram). Začetek hrvatskega katoliškega shoda je bil 3. sept. sijajen. V krasni, veličastno razsvetljeni stolnici ob petih „Veni Creator“; obilna udeležba ljudstva. Pri otvoritveni seji navzočih 11 hrvatskih škofov v dvorani „Hrvatskega Sokola“. Krasna slika. V parterju inteligenca, na galeriji polno odličnih dam. Prvi je pozdravil dr. Juraj Urbanić, predsednik „Sokola“, ves hrvatski episkopat in goste. Krasno so govorili predsednik sestanka grof Miroslav Kulmer in z največjim entuziazmom pozdravljeni biskup Strossmayer. Kadar so se omenjali Slovenci, so doneli po dvorani gromoviti „živio“. Vsprejeli sta se soglasno resoluciji, da je papež potreben neodvisen teritorij, in zahvala sv. očetu za odobrenje privilegia, da se staroslovensčina rabi pri božji službi v zemljah hrvatskih. Slovence je na kolodvoru pozdravil kanonik Rubetić. Na zboru je zastopnik Slovencev državni poslanec Povše zahvalil se za Slovencem prirejeno ovacijo.

Preč. Andr. Šterk, škof tržaški je bil te dni v Rimu, kjer ga je sv. oče sprejel. S škofom je bilo tudi veliko romarjev iz tržaške škofije.

Nadvojvoda Jožef, vrhovni polovljnik ogrskih brambovecov (Honved), si je zlomil nogo pri vojaških vajah blizu svojega gradu v Alestu.

Duhovniške spremembe v goriški nadškofiji: Č. g. Angelj Čargo, vikar na Gorenjem polju, gre za kurata v Nabrežino; na njegovo mesto pride sedanji kurat na Banjšicah, č. g. Jožef Vidmar; na Banjšice pa č. g. Blaž Bevk, vikar v Zapotoku; vikariat Zapotok je podeljen č. g. Antonu Gerbec, kapelanu v Volčah, na čigar mesto pride sedanji kurat na Banjšicah, č. g. Janez Kunšič. Č. g. Henrik Peteren, kapelan na Placuti v Gorici, je poslan za župnega upravitelja v Jageršče, na njegovo mesto pa pride dosedanji Šempeterski kapelan č. g. Jožef Ličan, a v Št. Peter kapelan iz Mirna, č. g. Primož Zakrajšek. Vikar na Oblokah č. g. Andrej Uršič, je premeščen za vikarja v Orehek, Obloke pa bode začasno oskrboval g. vikar stržški.

Guardijanom v samostanu oo. Frančiškanov na Kostanjevici pri Gorici je postal o. Edvard, vikarjem pa o. Bazilij.

Sv. Gora — samostan. Listi poročajo da prevzemo č. o. Frančiškanov vodstvo svetogorskega svetnika. Za gvardijana je bil izbran o. Kalist Medič.

Sole v Gorici. — Na gimnaziji prične šolsko leto dne 18. sept. VI. gimnazijalni razred se bodo sprejemali dijaki dne 11. in 12. sept. od 9—12 ure predpoldne. Ti, kateri želijo biti sprejeti v I. gimnazijalni razred, morajo priti v spremstvu staršev, morajo prinesi krstni list in zadnje spričevalo. Stari morajo biti vsaj 10 let. Sprejemna preskušnja bo 14. sept. Dijaki, kateri so bili vže prej na goriški gimnaziji, morajo se oglašiti vsaj do 16. sept.

Sprejemanje v slovensko pripravljalnico bo od 15. sept. naprej. Dijaki iz ljudskih šol imajo prednost. —

— Na goriški realki prične šolsko leto dne 16. sept. Sprejemanje v italijansko pripravljalnico in I. razred bo dne 14. in 15. sept. Sprejemanje drugih dijakov od 14. do 18. sept. od 9—10. predp. in od 3—5. pop. Drugo, kakor za gimnazijo.

— Na c. kr. učiteljišču in na c. kr. vadnicu prične šolsko leto dne 17. sept. Gojenci in gojenke, ki so bili že lani na teh zavodih se bodo sprejemali dne 13. in 14. sept. od 8—12. predp. Dne 15. sept. od 8. do 12. ure predp. bo sprejemanje v I. vadnični razred, in sploh sprejemanje onih učencev in učenec, ki pridejo iz drugih šol na vadnico.

Radi pomanjkanja prostora na c. kr. vadnici naj se vsaki novi učenec oglaši vče prvi dan.

Na novo ustanovljeni c. kr. pripravnici za možka učiteljišča v Podgori se bodo vpisovali učenci dne 12., 13., 14. in 15. septembra, in sicer od 9—12 ure in od 2—4 pop. — Za ustov v to pripravnico zahteva se 1.) izpolnjeno 13%, 2.) spričevalo z dobrim uspehom dovršene ljudske sole, 3.) krstni in domovinski list. 4.) spričevalo o cepljenju koz in 5.) zdravniško spričevalo.

Vojaki so se vrnilni od vaj v Gorico včeraj.

V spomin umorjenega italijanskega kralja so priredili Italijani v soboto večer neko predavanje. Predavati jim je prišel odvetnik Schiavi iz Vidma. Predavanje se je vršilo v gledišči zgornej dvorani. Prišlo je k predavanju tudi več Italijanov iz Vidma. Pri vhodu je stražila mestna straža v paradi. Mi v resnici ne vemo, koliko časa bodo Italijani še zlorabili ta grozen umor kot pretvezo za svoje irendentovske demonstracije. Vse to, kar se je godilo o priliki kraljevega umora in se še vedno godi, napravila na nas vtis, kakor da bi Italijani manj žalovali po kralju nego se veselili, da jim je dano pod pretvezo žalovanja prirejati protivaustriske demonstracije.

Goriška razstava bo odprta do 9. t. m. Nekateri Slovenci so razstavili vrlo lepe izdelke, med vsemi skoraj najlepše n. pr. fotograf A. Jerkič, Ant. Drusovka, A. Kruščič, Poveraj in drugi, a prve nagrade in diplome so vdobili le Italijani in sicer po večini Italijani od onkraj luže! Tako podpirajo naše razstave domačo obrt in umetnost.

Vipavska železnica. Deželni odbor goriški je naročil denarnemu kreditnemu zavodu v Trstu, da takoj naloži pri prometnem denarnem zavodu na Dunaju na razpolago železniškemu ministerstvu sveto 100.000 gld. in to kot prispevek dežele za nakup osnovnih akcij Vipavske železnice. O tem je obvestil deželni odbor tudi železniško ministerstvo. Nadejamo se torej, da se odda delo gradnja železnice v najkrajšem času!

Most čez Sočo pri barki. Dne 12. t. m. ob 9. uri bo na licu mesta komisija, da poizve želje ali pritožbe občin in zasebnikov.

V Alojzijevišče sprejeti so na novo sledenji dijaki: Faganec Jožef iz Šempasa, Filipič Alojzij iz Ravnice, Fon Jožef iz Srpenice, Kompara France iz Lokavec, Kos Karol iz Komna, Kranjec Fr. iz Mlinskega, Lenar France iz Hudežu, Munih Jožef iz Sv. Lucije, Mužina Hugo iz Gradišča, Sivec France iz Krna, Usaj Just iz Plač, Zdravje Matija iz Bovec.

Prisilcev za vsprejem bilo je letos 55. Odbor je izbral izmed njih le 12 najbolj vrednih.

Nova brzjavna postaja je ustanovljena v Sistjanu pri Devinu.

Ogenj — 3. t. m. ob 10. uri je začelo goreti na Šempeterski cesti v Podturnu. Vnel se je hlev posestnika, ki ima hišo tik zavetišča sv. Jožefa, ki je v kratkem času pogorel do tal. Zgorela je večinoma že spravljena piča in dve prasti.

Najdeno truplo v Soči. Včeraj popoludne so našli na desnem bregu Soče nasproti Št. Andreja možko truplo. Utopljenec, katerega je Soča prinesla do tu, ima kakih 50 let in je popolnoma nepoznan.

Nesreča. Jakob Kovačič, kmet iz Modreja Sv

kravo. Po noči na poti domov je padel pod cesto in si vrat zlomil. Našli so zunaj še živega, prosil je vode, a ko so ga premaknili je umrl. Zapustil je ženo z otroci. Bil je priden delavec in dober gospodar.

Vozno-poštna zveza med Gorico in Trbižem, oziroma Bovecem. Poleg vozno-poštnih zvez, že obstoječih na progah Gorica-Trbiž in Gorica-Bovec, se z dnem 1. septembra uvede še jedna vsakdanja dvouprežna poštna vožnja s po-kritim normalnim vozom, ki bo imel štiri sedeže. Ta voz bo odhajal iz:

Gorica 1 ob 3. uri popoludne, Gorica 3 ob 3:15 pop., Solkan ob 3:40 pop., Plava ob 5:55 pop., Kanal ob 6. pop., Ročinj ob 6:50 zvečer, Volče ob 8:10 zvečer. V Tolmin pride ob 8:25 zvečer. Iz Tolmina pa bo odhajal ob 3:30 zjutraj in dohajal v Gorico ob 8. dopoludne.

Baron Winkler je dal popraviti kapelo sv. Antona pri svoji vili v Tolminu. Znotraj so jo že lani posnažili, letos pa še od zunaj. Kapela je dobila nov stolpek, druga vrata, večja okna. Ko jo še poslikajo, bo res na kras tolminskemu trgu.

Iz Gor. Trebuše je letos zopet jeden umrl na tujem, tam doli v Bosni, vsled poškodovanja od posekanega drevesa — in ta je v zadnjih treh letih tretji slučaj: 19. avgusta 1898 je ubilo drevo Jakopa Ličar na Štajerskem, 29. julija 1899 je smrtno zadelo drevo Blaža Hvala v Bosni; in 21. junija 1900 Jožeta Vončina. Da bi pač ne bilo treba hoditi po svetu iskat si — kruha in neštečne smrti!

Iz Oseka smo dobili dopis, v katerem opisuje naš dopisnik blagonsko delovanje č. g. Franca Knavsa. Uredil je bratovščino presv. Rešnega Telesa, v katero so se upisali vsi mladenci. Ta bratovščina je vzbudila novo življenje v duhovniji. Take bratovščine so vsega priporočila vredne in bi bilo dobro, ko bi jih povsod upeljali. Pomisliti moramo, da je dobra ali slaba bodočnost odvisna od dobre ali slabe mladine. Delovanje č. g. Knavsa v cerkvi in zunaj cerkve je neumorno, da je vsa duhovnija z njim prav zadovoljna in moli Boga, da bi ostal še dolgo, dolgo let v njih sredi.

H koncu nam dopisnik naznana, da so v Oseku le širje, ki berejo umazano „Sočo“.

V Dobravljah, v Veliki vasi, je zgorela v nedeljo popoldne hiša in hlev pri Čotku. Rešili niso družega ko posteljo in nekaj krompirja. Živila je bila na paši. Gospodar je zavarovan menda za 1800 kron.

Gad je pičil nedavno nekega Andreja Mavre iz Kala, ko je napravljal hosto. Mož se je tako prestrasil, da za prvi hip ni zéal storiti druzega, nego da je bežal proti bližnji hiši; a zastrupljenje krvi je provzročilo, da je na potu padel v omedlevico. Ljudje, ki so ga slučajno našli, so ga spravili domov in poskusili vsa sredstva, da ga otmo smrti. Naposlед se jim je posrečilo ga rešiti, a mož je prestal hude bolečine. —

„Edinost“, politično društvo v Trstu, je imelo javen shod pri sv. Jakobu, dne 2. t. m. Vdeležba je bila velika. Dr. Otokar Rybar je govoril o slovenskem šolstvu v Trstu. Shod je sprejel dve resoluciji:

1. Pozove naj se vlado, da dá Slovencem vsaj odgovor na njih rekurz radi slov. šole v Trstu, da se bodo mogli potem obrniti do upravnega sodišča.

2. Naroča se odboru društva, da naj izda proklamacijo v vseh slovenskih jezikih, s katero se naprosi slovenske brate širom sveta denarne podpore za slovenske šole v Trstu.

Mi želimo, da bi društvo zlasti 2. resolucijo v popolnem obsegu izvršilo. Slovanov nas je dovolj, da si tudi sami lahko pomagamo, ako hočemo.

Socijalisti tržaški so prišli na shod pri sv. Jakobu (dne 2. t. m.) pod vodstvom Etb. Kristana. Na očitanje, katero si je ta mož dovolil, da je tržaškim narodnjakom narodnost le zaslužek (gšeft), odgovarja „Edinost“ z uvodnim člankom jasno sicer ali prav milo in si želi končno miru s socialisti. Tako ravna „Edinost“ s socialisti, ki jej očitajo „gšeft“, nas je pa radi enega krivo razumljenega odstavka obsodila za i z da-

jice naroda in pozvala na nas grom in žveplo vseh narodnih strank. Dvojna mera je to ali gospodje vže vedo, s kom so si bolj v žlahti.

V sv. Križu (pri Trstu) je v noči dne 1. t. m. požar vničil kinetu poslopje. Bil je zavarovan. Gasiti ni bilo mogoče, ker ni bilo vode. Magistrat tržaški si še žeje ne gasi z vodo!

Zriva. Preč. g. Jos. Tomšič vrli župnik in narodnjak v Dekanih pri Kopru, je bil po krivem zatožen in zaprl. Državno pravdištvo je to priznalo. Naj bi ta hud udarec vrlega gospoda ne potrl ampak potrdil v boju za slov. ljudstvo v Istri!

Tatovi na Trsatu. Listi poročajo o groznem zločinu nad milostno podobo Matere Božje na Trsatu. Neznanai tatje so namreč dne 1. t. m. med 1—2 uro. pokrali vso zlatenino in srebrinino s popobe Matere Božje. Vrednost je bila velikanska.

Glagolica (staroslovenski jezik pri sv. maši in božji službi) je po dolgem boju znagala v Rimu. Rimski stolica je namreč razsodila, da se ima staroslovenski jezik ohraniti v vseh cerkvah Dalmacije in Istre, kjer je bil do zdaj vsaj deloma v rabi. Ta razsodba je silno razveselila naše slovanske brate na jugu. Več o tem ob drugi prilik.

Cerkveni zbor ali sinodo je sklical prem. knez-škof dr. Mih. Napotnik v Mariboru dne 4—6 t. m. V takem zboru se dušni pastirji s škofom posvetujejo o cerkvenih rečeh. Bog blagoslovil delo!

Katoliški dijaki v **Rimu** so se zbrali iz vseh krajev sveta za sv. leto. Veseli nas, da so bili tudi naši zastopani po g. juristu Dermasti iz Ljubljane.

Razpis štipendijev. — Razpisuje se eden deželnih štipendij po 600 kron, ki jih je ustanovil deželnih zbor s školem 10. septembra 1888 v spomin štiridesetletnice vladarstva Nj. Vel. presv. cesarja Franca Jožefa I.

1. Deležiti se morejo te ustanove dijaki, sinovi očeta rojenega, stanojočega in pristojnega v tej grofiji, slušatelji prava, medicine, eventuelno modroslovja, politehnike ali višje poljedelske šole — na katerem avstrijskem vseučilišči — skozi vsa leta vseučiliščnih studij, držec se obstoječih postavnih predpisov.

2. Prosilec naj podajo svoje vloge deželnemu odboru goriškemu do 15. oktobra 1900 in naj jim priložijo dokazila o rodu, pristojnosti, o premoženjskih razmerah dočasnih družin, o tem, da so upisani na kakem izmed navedenih učilišč in o sedanjem napredovanju.

Naznanih. Razpisujejo se s tem 4 deželnih stipendij po 400 kron za dijake z Goriškega, kateri so dovršili srednje in stopili v visoke šole

Pri podelitevi se bo gledalo na to, da dobita ta stipendij dva dijaka slovenske in dva italijanske narodnosti. Če bi manjkalo dijakov izmed ene rečenih narodnosti, sme se nakazati stipendij dijakom druge narodnosti.

Stipendiji se bodo izplačevali v štirih četrletnih odplačilih na prošnjo deležence, ki mora izkazati, da je vpisan v vseučiliščno matrikulo in pozneje, da obiskuje učilišče.

Dotične prošnje se imajo podati deželnemu odboru v Gorici pismeno do 15. oktobra 1900 in naj se jim priložijo spricavala zrelosti, vboštva in vpisa v eno izmed visokih šol.

Izjava. Št. 101. „Soče“ prinaša trditev, da sem jaz na shodu dr. Tome v Kobaridu obsodil kranjsko klerikalno organizacijo. Da ne bo kdo krivo moje besede tolmačil, podajam sledeče pojasnilo: G. Gaberšček je na shodu v svojem predavanju vdrihal po kranjski duhovščini, katera se vdeležuje konsumnih družb. Po dokončanem njegovem govoru sem se oglasil ter rekel kratko: Tukajšna duhovščina se stem ne peča. Hotel sem reči: Tukaj konsumnih družb ni, čemu torej toliko govorjenja in rogovljenja o stvari, ki je pri nas ni!

Kranjske razmere mi niso znane, toraj postopanje tamozne duhovščine obsojati ne morem in ne smem, ampak stvar priprustum previdnosti svojih sobratov, kteri potrebe in težnje svojega ljudstva dobro poznavajo.

Kobarid, 4. septembra 1900.
Jurij Peterzel, dekan.

Socijalne drobtinice.

Gorje družini, kjer ni spoznanja božjega! Neverjetno in vendar resnično! Dragi citatelji strmel boš, kaj se je godilo 31. julija t. l. nekje na Hrvăškem.

V precej veliki občini živel je oče pravoslavne ali grške vere. Ta oče je bil malo prida. Molil ni nikdar in še vedel ni, kdo je bil naš Gospod Jezus Kristus, pa tudi v cerkev ni nikdar šel.

Imel je jedinega sina. Razume se, da tudi sin od tacega očeta pravega poduka imeti ni mogel. Čeravno že dvanajst let star, se še prekrižati ni znal, še manj moliti Oče naš. Žalostno pač in strašno! Fantič pa tudi ni vedel, kaj je britka martra in kaj to pomeni, koga predstavlja. Tako je. Malopridno drevo rodi malopriden sad. Izjemne so redke. In kjer vere ni, tudi dobrega biti ne more. Ta mož je bil zraven tega silno udan igri in pigančevanju. Zapravil je s tem veliko, malo da ne celo premoženje. Igral in pil je nedeljo za nedeljo in pogostoma tudi med tednom. Upil in razsajal je ter preklinjal, da je bilo groza. Da bi bil pa fantič učil in v cerkev peljal, za to se malopridni, razuzdani oče ni zmenil. In koliko je tacih po svetu!

Nič ni pomagalo: ne prošnje žene, ne opomini sorodnikov in drugih ljudi. Pijanec se preobrene, kedar se v jano zverne. — Kaj se zgodil?

Zena sklene moža umoriti!! Umoriti, da bi bil enkrat konec tacega življenja.

In kdo pa naj umori moža?! za to pripravi in nauči lastnega sina, lastnega otroka. Sin naj usmrsti oče a! . . .

O groza!! Hudobna mati, malopridna, peklenška žena! Nekega večera pride zopet vinjen domu, se vrže na posteljo in zaspí. No — maloletnemu otroku, si misli hudobna mati, že tako nič ne morejo in tudi postava kazni ga ne zadele, in — če ne bo šlo drugače — porečem lahko, da se je mož sam usmrtil, ali kaj tacega! . . .

„Stopi sem!“ reče otroku. „Na puško!“ „Ustreli, kamor ti jaz pokažem, veš?“ In mati pokaže z roko na srcu ubozega, nesrečnega moža.

„Meri dobro!“

Otrok pomeri in ustreli — oče, zadebet v srcu, parkrat zaječi, se zviva v postelji, krvav v lastni krv! . . .

Mrtev je! . . .

Žena na to moža tihoma pokoplje. Če nekaj časa začne pripovedovati ljudem, da se je mož ustrelil v obupu. Toda nekaterim sosedom to ni šlo v glavo. Naznanih so pravici. Mrliča izkopljejo, preiskujejo in pokazalo se je, kar se je zgodilo. Ženo so obesili, maloleten otrok dobil je pa šest mesecev zapora.

Ko je bil otrok pri obravnavi o vsem izpraševan, in ko zapazi sodnik nenavadno nevdenost in zamarnjenost otrokovo, mu reče:

„Prekrižaj se!“ Ne odgovori nič. „Kaj ne sliši? prekrižaj se! Kaj ne znaš?“ Ne, gospod! „Znaš moliti?“ Ne, gospod! „Tudi Oče naš ne?“ Ne, gospod! „Kaj je to?“ (sodnik pokaže na božjo martvo na mizi.) Jaz ne vem. „Povej ti, kaj je to?“ (praša drugačega otroka, ki je bil tam.) To je Jezus. „Kdo pa je Jezus?“ Tega ne vem. „Znaš moliti?“ Ne, gospod! „Kaj nisi bil še nikdar v cerkvi?“ Ne, gospod!

Ali ni to žalostno, ni to strašno!?

Slavni učenjak Lykurg ni hotel sprejeti očetomorstva v svoje postave, ker to, je rekel, je brezpotrebno, ker ni mogoče, da bi lastni otrok umoril svojega očeta ali mater. Ko bi pa Lykurg dandanes živel in luč sveta zagledal v tem ali onem delu sveta, tako tudi v nekaterih pokrajinih hrvaške dežele, bi drugače sodil.

Očetje — pijani in zapravljeni! Tú imate izgled, kam dovede pigančevanje, igra, pred vsem pa brezversko življenje in pomanjkanje strahu božjega. Živite trezno in pite kar je prav. Učite za časa družino, sicer gorje vam že na tem svetu. Nemarnost v poduku in vaš lasten slab izgled, se bosta nad vami strahovito maščevala.

Esp.

Naša društva.

„Slomškova zveza“ slovenskih učiteljev. Znano je, da so slov. učitelji razdeljeni po svojem prepričanju. Neka-

so liberalci ali narodno-napredni, drugi so socijalni demokratje, ogromna večina učiteljev pa so dobrega krščanskega mišljenja. Žalibog, da se je ta večina dala strahovati od liberalcev. To se je pokazalo na učiteljskih shodih in se kaže v listih.

Treba je bilo torej organizovati večino. In res! Našlo se je nekaj mož med učitelji, ki se ne dado strahovali ne od tovarišev in ne od časopisov. Ti so osnovali krščansko organizacijo slovenskega učiteljstva pod imenom „Slomškova zveza“.

Osnovalni shod „Slomškove zveze“ bo ob priliki katoliškega shoda v Ljubljani dne 10. sept. ob 3. pop. v dvorani katoliškega doma. — Oklic so podpisali Fran Jaklič, Ant. Kržič, Rudolf Vižintin (Goričan), Marija Stupca. Oglasilo se je vše mnogo učiteljev in upanje imamo, da bo v kratkem ogromna večina učiteljstva — dosledno po prepričanju — prispolila k društvu. Tedaj bo konec liberalnega strahovanja.

Sadna razstava v Gorici — okoli 20. do 27. septembra 1900. O prihodu Njegovega Veličanstva v Gorico priredi c. kr. kmetijsko društvo z visoko-dušno podeljenim prispevkom veleslavnega deželnega odbora na pokrite m tržišči pri starem sv. Antonu v to od slavnega mestnega zastopa blagohotno dovaljenem, razstavo svežega sadja, naravno in umetno posušenega sadja, sadnih kandidov in grozdja, potem pa zabojev (košev) za razpošiljanje sadja, grozdja, sušja itd.

Za okinjanje se sprejmo tudi cvetlice in lepotne rastline.

Tržno sadje in grozdje se ne bode sprejemalo v množinah pod 5 kilogramov, vsake vrste.

Razstavljevec, kjer je pridelal večjo množino razstavljenih sadnih vrst, naj naznani to na oglasni poli, kjer mu na zahtevo določuje kmetijsko društvo.

Pri podelitevi daril se bode v poštev jemala tudi množina pridelanega sadja in prisojevalna komisija (jurija), se prepreči tudi na licu mesta, ali ima razstavljevec toliko sadja, kolikor ga je napovedal v oglasu.

Oglase je poslati podpisanimu društvu do 10. septembra t. l.

Posebna jurija podeli:

Državne svetinje c. kr. kmetijskega društva I. II. in III. razreda, denarna daria po 20 in 10 kron v zlatu z doličnimi diplomi in častnimi priznani.

Razstava bo trajala 8 dni; otvor se, kadar je počasti Njegovo Veličanstvo s Svojim obiskom in zaključi se s sadnim semnjem, na katerem se proda razstavljeno sadje na korist posameznim razstavljevcem.

C. kr. kmet. družba.

Premalo misliš, ali pa preveč povedal. Nekdo je odprl novo trgovino in to tako-le naznani: „Čast mi je slavemu občinstvu naznati, da sem odprl svojo novo zadogo obutal, in ob enem prosim, da bi se moja trgovina ne zamenjala z enakimi sleparškimi trgovinami“.

Išče službe

penzionist, 46 let star, kot sluga v privatni hiši ali v uradu. — Natančno pove upravnštvo „Primorskega List“.

Učenca 14—15 let starega

v podkovsko obrt

sprejme takoj

Franc Rupar, kovač v Škofji Loki na Kranjskem hiš. štev. 16.

Anton Obidič,

čevljlar

Semeniška ulica hiš. štev. 4 Gorica, priporoča se za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

„Krojaška zadruga“, vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gospodska ulica hiš. štev. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: suknja, platno, prtenino, Chiffon, eksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Objava.

Podpisani naznani, da bodo po bridi izgubi drazega Ivana firma Brata Zupan pod istim nespremenjenim imenom nadaljevala

orgljarsko obrt,

katero je skozi dveletno bratovo bolezni vodil podpisani in jo bode tudi nadaljeval pod imenom

Brata Zupan, orgljarja v Kamnigorici.

Preudano se priporoča prečasiti duhovščini in velečastitim cerkvenim predstojništvom in bilježim velespoštovanjem udani za firmo Brata Zupan

Ignacij Zupan,
orgljarski mojater

Štiri učence

sprejme slovenska družina na stanovanje in hrane, — Za postranski poduk skrbi družina sama brezplačno. Naslov pove upravnštvo „Prim. List“.

št. 661

Op.

Razglas.

Naznani se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil II. četrtleteta t. j. mesecev aprila, maja in junija 1899.

začne v pondeljek 10. septembra 1900, ter se bo nadaljevala naslednje četrtek in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavilnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, 7. avgusta 1900.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Vla Stretta), se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

V Mirnu

pod Gradom se odpre nova krema v posloju gosp. Mihaela Šinigoja, v kateri bodo romarji, potujoci na božjo pot k sv. stopnicam na Grad, postreženi z dobrim višavskim vinom in z izvrstnimi mrzlimi in gorkimi jedili po najnižji ceni. Pripravljeno je prenočišče za 100—150 oseb; ohranjanje se tudi vozovi in konji. Priporoča se za obilen obisk

EMIL BUDIN,
krčmar.

Anton Breščak

Gorica, gospodska ulica št. 14, (blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno po hišto za vsak stan. — Oprava po najmodernejih slogih, posebno za spalne, jedilne in posebne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zalog podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijška brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obesala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najlegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Mirodilnica

v Tržni ulici poleg kritega trga (postopje c. kr. okrož. sodišča)

ima veliko zalogo nafinejega

žvepla v kosih,

katero prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih najboljših pripomočkov za čiščenje vina.

Zaloga Portland- in Roman-cementna.

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela briskih, dalmatinskih in isterskih vino
in črna vina furlanskih, nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicu na vse kraje avstro-egerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uorce.

Cene zmerne. Postrežba poštana.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčni pristanu domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfinejše likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr., Slivovec, Rum, češnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenci liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali poštni nakaznici; po poštnem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljalci pridevem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,
Trst, Via Belvedere št. 23

Centralna posojilnica,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

v Gorici, v ulici Vetturini št. 9. (Šolski Dom).

Sprejema denar:

1. od udov

d e l e ž e

a) glavne deleže po 200 K. — b) opravilne deleže po 2 K.

Lastniki glavnih deležev plačajo vpisnine 4 K, lastniki opravilnih deležev plačajo vpisnine 1 K. Deležne knjižnice veljajo 30 helerjev.

2. od udov in neudov

hranilne vloge

katere obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % in plača sama rentni davek.

Obresti se računijo le za cele mesece, za vloge vložene po 1. em dnevu meseца ali vzdignete pred zadnjim dnem meseca se ne računi obresti za oni mesec, ko so bile vložene oziroma vzdignete.

Hranilne vloge se izplačavajo tistem, ki prinese knjižico. Če pa lastnik hranilne knjižice želi, da naj se sune izplačati le njemu, bode ravnateljstvo taki pridržek (vinculum) zaznamovalo na knjižici.

Hranilne vloge se vračajo:

do 200 K brez napovedi, do 600 K po enomesečni odpovedi, do 2000 K po trimesečni odpovedi, večji zneski po šestmesečni odpovedi.

Lastniki hranilnih vlog niso odgovorni za morebitne izgube. Vso odgovornost imajo izključno lastniki deležev.

Centralna Posojilnica daje posojila.

1. na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$; 2. na menice in sploh na osebni kredit po 6%.

3. na tekoči račun po pogodbi.

Centralna Posojilnica je zvezna in sredilšče gospodarskih zadrug na Gorškem in je kot taka vredna podpora in priporočila od strani vseh goriških Slovencev.

Uradni prostori so v ulici Vetturini št. 9., v pritličju.

Uradne ure vsaki dan, razen nedelj in praznikov, od 9 do 1 ure.

**Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkv. zvonov
v Ljubljani,
je pričela svoje delovanje.**

Pisarna zavarovalnice

se nahaja

na Dunajski cesti
v Medjatovi hiši
(v pritličju.)